

Torsdagen den 11 februari

Kl. 14.30

*Om Raoul Wallen-
bergs öde*

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

1 § Justerades protokollet för den 3 innevarande månad.

2 § Svar på fråga 1987/88:302 om Raoul Wallenbergs öde

Anf. 1 Statsminister INGVAR CARLSSON:

Herr talman! Per Stenmarck har frågat mig vilka diskussioner som förts om Raoul Wallenbergs öde under ministerrådsordföranden Ryzjkovs besök och vad dessa lett fram till.

I samband med ministerrådsordförande Ryzjkovs officiella besök i Sverige nyligen tog jag vid ett personligt samtal med honom återigen upp frågan om Raoul Wallenberg. Därvid underströk jag den vikt regeringen fäster vid att klarhet äntligen skapas kring vad som egentligen hänt Raoul Wallenberg.

Anf. 2 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka statsministern för svaret på min fråga.

Det är min bestämda uppfattning att varje officiell kontakt med företrädare för Sovjetunionen måste användas för att bringa klarhet i frågan om Raoul Wallenbergs öde så länge som vi inte har fått något tillfredsställande svar. Det är därför positivt att statsministern återigen tagit upp ärendet.

Under den sovjetiske ministerrådsordföranden Nikolaj Ryzjkovs besök i Sverige för en månad sedan prisade denne Raoul Wallenbergs insatser i Budapest under andra världskrigets slutskede. Ett sådant uttalande är, som jag ser det, ingenting annat än kvalificerat hyckleri när det kommer från en officiell företrädare för Sovjetunionen. Antingen lever nämligen Raoul Wallenberg i dag, och då har han befunnit sig i sovjetisk fångenskap i 43 års tid, eller också är Roul Wallenberg död, och då har han avlidit i någon Gulagarkipelag i Sovjetunionen eller på något sibiriskt mentalsjukhus. Detta är fakta som herr Ryzjkov inte kan förneka, även om det är någon företrädare som undertecknat en eventuell dödsdom.

Den sovjetiska versionen, att Raoul Wallenberg avled i Ljubjankafängelset i Moskva 1947, lämnades till Sverige första gången 1957. Det var med stor sannolikhet en lögn då och är det än i dag.

Låt mig med detta som bakgrund få fråga följande: Vad anser statsminis-

tern att vi ytterligare kan och skall göra i detta ärende? När begärde någon svensk regering senast att Raoul Wallenberg skulle utlämnas till Sverige?

Anf. 3 Statsminister INGVAR CARLSSON:

Herr talman! Jag har nu inför riksdagen redovisat att jag återigen har tagit upp denna fråga med en officiell representant för Sovjetunionens regering. Det är min och regeringens förhoppning att klarhet skall kunna skapas, och jag kan bara försäkra att vi gör allt och kommer att göra allt som står i vår förmåga för att få klarhet.

Anf. 4 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Jag betvivlar inte alls att statsministern och den nuvarande regeringen lägger ner arbete på detta. Men sanningen torde vara att ingen svensk regering har begärt att Raoul Wallenberg skall utlämnas. Detta är i ett historiskt perspektiv synnerligen anmärkningsvärt. Samtidigt är det beklagligt, eftersom det skulle ha tvingat Sovjetunionen att söka bevisa sin ståndpunkt i detta ärende. Detta är ytterligare ett exempel på att avgörande misstag gjordes i denna fråga på ett utomordentligt tidigt stadium.

Låt mig fråga: Har statsministern bitt andra länder om hjälp för att bringa klarhet i detta ärende? Jag tänker främst på USA, där ett stort intresse finns för frågan. Raoul Wallenberg är ju hedersmedborgare i USA, och frågan har där i olika omgångar diskuterats. Erbjudanden om hjälp därifrån har tidigare avvisats från svensk sida.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på fråga 1987/88:329 om de kommunala bostadstilläggen

Anf. 5 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Herr talman! Birthe Sörestedt har bitt mig klargöra *dels* de regler som gäller för statsbidrag till de kommunala bostadstilläggen, *dels* jämligheten i de KBT-regler som gäller för en ensamstående pensionär jämfört med gifta eller sammanboende pensionärer. Anledningen till frågan är att det, enligt Birthe Sörestedt, förekommit oklarheter om dessa regler i debatten.

De nya statsbidragsreglerna för KBT innebär att statsbidrag lämnas för KBT som är avsett att täcka bostadskostnaden mellan 80 kr. och 1 500 kr. för ensamstående och 80 kr. och 1 650 kr. för gifta pensionärer. De minimigränser som kommunen måste uppfylla är att KBT täcker minst 80 % av bostadskostnaden inom dessa intervaller. Däremot ges inget statsbidrag för KBT som ersätter bostadskostnad utanför intervallet 80 till 1 500 eller 1 650 kr. Det står dock varje kommun fritt att ge KBT för hur höga bostadskostnader som helst. Många kommuner i landet ger också KBT för bostadskostnader som ligger en bra bit över de minimigränser som följer av statsbidragsförordningen.

När det gäller reglerna för ensamstående eller gifta pensionärer är den enda skillnaden att statsbidrag lämnas för 1 650 kr. i månaden för gifta pensionärer och 1 500 kr. i månaden för ensamstående. Att bostadstillägget

är något högre för två gifta pensionärer tillsammans än för en ensamstående pensionär. grundar sig inte på en ojämlig syn på de olika kategorierna utan på uppfattningen att två personer kan ha behov av en större bostad än en ensamstående.

Jag delar den uppfattningen och anser därför att det finns fog för att ge statsbidrag för ett högre belopp till två gifta pensionärer tillsammans.

Anf. 6 BIRTHE SÖRESTEDT (s):

Herr talman! Jag vill tacka socialministern för svaret. Socialministerns klargörande visar att det är fritt fram för kommunerna att bestämma den övre hyresgränsen efter förhållandena i den egna kommunen, likaså att reglerna för såväl ogifta som gifta utgör en minimigräns. Denna gräns kan naturligtvis vara tillräcklig i vissa kommuner men inte i andra. Det måste vara boendekostnaderna som skall få styra hyresgränserna. Två personer kan givetvis ha behov av en större bostad, men de har i gengäld mindre kostnader för gemensamma utgifter som TV, telefon och tidningar.

Intentionerna om att statsbidragshöjningen skulle leda till förbättringar för pensionärerna har inte alltid följts upp av kommunerna, och pensionärerna har därför känt sig besvikna. Det extra tillskott till kommunkassan som statsbidragshöjningen utgör används inte alltid fullt ut till pensionärerna. Som exempel kan nämnas min hemkommun Malmö som får ca 20 milj. kr. men som bara använder några få av dessa miljoner till att höja KBT. Det är möjligt att situationen är densamma även i andra kommuner. I Malmö har KBT inte höjts sedan juli 1985, då socialdemokraterna styrde i kommunen. Då hörde kommunen till de mest generösa i landet. Sedan dess har hyrorna ökat med 30 %, och den övre hyresgränsen skulle ligga över 24 000 kr., eller över 2 000 kr./månad, om den följt hyrorna. I centralt belägna nyproducerade hus är hyran för en medelstor tvåa betydligt högre. I vissa fall får pensionärer med fullt KBT skjuta till en tusenlapp i månaden av sin lilla folkpension.

Den borgerliga majoriteten i Malmö har inga ambitioner att höja den övre hyresgränsen för KBT, så att den motsvarar hyreshöjningarna. Kommunen kommer att tillhöra de snålare framöver.

Jag förmodar att socialministern följer utvecklingen, så att tänkta förbättringar inte förbyts till försämringar.

Anf. 7 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Herr talman! Ja, vi har kunnat notera att det finns en del kommuner som inte har använt sina inkomstförstärkningar till att förbättra för pensionärerna. Det finns kommuner som t. ex. tidigare kanske gav 100 % när det gäller bostadstilläget, men som nu har anpassat sig till statsbidragsreglerna, dvs. 80 %. Jag beklagar detta. Jag kan emellertid försäkra Birthe Sörestedt om att vi från departementets sida noga följer denna utveckling.

Överläggningen var härmed avslutad.

*Om pensionstillskott
till änkepension*

Anf. 8 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Herr talman! Karin Israelsson har frågat mig om jag är beredd att ändra på det förhållandet att pensionstillskott till änkepension reduceras med hänsyn till änkepension som skulle ha utgetts, om mannen inte haft undantagande från ATP.

Reglerna om pensionstillskott till änkor ändrades den 1 juli 1987. Ändringen innebar att vid beräkningen av pensionstillskott till ålders- eller förtidspension till en änka skall hänsyn inte tas till om den avlidne maken haft undantagande från ATP. Motivet till detta var att kvinnan bör ha en garanti för att hennes egenpensionsförmåner inte reduceras vid makens bortgång. Änkepensionen är däremot en förmån som är relaterad till den avlidne maken, och om han haft undantagande från ATP bör samma regler gälla för änkepensionen som för mannens egenpension, eftersom änkepensionen är avsedd att ge kompensation för mannens tidigare inkomst eller pension.

Mitt svar på Karin Israelssons fråga är att det framgår klart av regeringens proposition till riksdagen (prop. 1986/87:133) att de ändrade reglerna föreslogs gälla vid bestämmande av ålders- och förtidspension till en änka och inte när det gällde änkepensionen. Detta blev också riksdagens beslut. Jag är för närvarande inte beredd att föreslå någon ändring av reglerna om pensionstillskott till änkor.

Jag vill emellertid även påminna om att pensionsberedningen har fått i uppdrag att undersöka undantagandepensionärernas ekonomiska situation. I denna undersökning kommer också de här berörda änkorna att ingå.

Anf. 9 KARIN ISRAELSSON (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret på frågan. Det var klara, raka besked. Det finns i regeringskansliet ingen tanke på att ändra på de förhållanden som i dag råder när det gäller pensionstillskott till änkepensionen.

Jag skall be att få citera från socialförsäkringsutskottets betänkande 1985/86:15. Där står: "Utskottet tillstyrker mot denna bakgrund att såsom föreslagits i motion Sf300 uppgifter sammanställs om hur många änkor som mister sitt pensionstillskott på grund av makens undantagande från ATP och att regeringen snarast återkommer till riksdagen med förslag i frågan." De motioner där det krävs att också änkepensionen skall ha ett pensionstillskott tillstyrktes således. Genom riksdagens beslut fick regeringen sedan i uppdrag att göra något åt denna skamfläck.

Det är alldeles riktigt att vi i riksdagen har fattat ett beslut om att dessa änkor skall tillerkännas ett pensionstillskott. De har inte fått det tidigare när det gäller ålders- och förtidspensionen. Tanken i utskottsbehandlingen och i riksdagens beslut var dock att även de som har änkepension utan pensionstillskott skall tillerkännas detta.

Vi tycker att det är ett mycket märkligt förfaringsätt och att det är diskriminerande mot de kvinnor som ofta utan egen kännedom om förhållandena inte har haft någon vetskap om vad som skulle hända om de blev änkor i de fall maken hade begärt undantagande från ATP. Detta gäller en mycket

liten grupp kvinnor. Dessa kvinnor glädde sig åt att de skulle få ett värde, varvid deras änkepension, som ofta är låg, skulle kompletteras med ett pensionstillskott. Deras besvikelse är nu oerhört stor.

Regeringen har inte fullföljt det uppdrag som riksdagen har givit den, eftersom regeringen inte tänker komma med förslag om ett pensionstillskott till änkepensionen.

Jag kan inte begära att Gertrud Sigurdsen i någon kommentar till detta skall lova att arbeta för saken, utan jag förstår att den här gruppen änkor inte har någon chans. De har inget att räkna med från regeringens sida.

Anf. 10 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Herr talman! I mitt svar har jag klart redovisat vad som står i proposition 1986/87:133. Det som regeringen där föreslår har godtagits av riksdagen. Jag har också hänvisat till det arbete som pågår inom pensionsberedningen.

Anf. 11 KARIN ISRAELSSON (c):

Herr talman! Undantagandepensionärernas situation och förhållande till pensionstillskotten utgör ingen viktig del i det arbete som pensionsberedningen bedriver. Jag har en känsla av att man med avsikt placerar den här typen av frågor mycket långt ned på den lista av ärenden som skall avgöras. Som jag har uppfattat riksdagens beslut och uppdraget från socialförsäkringsutskottet ingick också att man skulle se över den rena änkepensionen och dess förhållande till pensionstillskottet. Detta anser jag att man inte har gjort.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på fråga 1987/88:339 om tilläggsdirektiv till utredningen om det ofödda barnet

Anf. 12 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Herr talman! Ingrid Ronne-Björkqvist har frågat mig när regeringen avser att ge utredningen om det ofödda barnet de av riksdagen begärda tilläggsdirektiven.

Utredningen om det ofödda barnet har avgett en rad delbetänkanden. Det senaste överlämnades våren 1987 och behandlar frågan om missbruk under graviditet.

Utredningen fick år 1984 tilläggsdirektiv angående fosterdiagnostiken. Detta arbete påbörjades för ungefär ett halvår sedan.

Regeringen kommer inom kort att överlämna socialutskottets betänkanden (1986/87:5) om familjeplanering och abort och (1987/88:2) om vissa abortfrågor till utredningen om det ofödda barnet för beaktande av vad som där sägs om tidsgränsen för abort m. m., så att även dessa frågor kan tas upp i anslutning till utredningens nu påbörjade arbete.

Anf. 13 INGRID RONNE-BJÖRKQVIST (fp):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret.

För tre år sedan påpekade socialutskottet att övre tidsgränsen för abort och nedre gränsen för när foster kan överleva kommit så nära varandra att inseminationsutredningen borde se över abortlagen.

För två år sedan skrev utskottet att inseminationsutredningen, som numera heter utredningen om det ofödda barnet, måste få tilläggsdirektiv, eftersom den enligt de ursprungliga direktiven inte skulle syssla med abortlagen. Utskottet skrev att utredningen också borde få direktiv att vid behov ompröva abortlagen beträffande skydd för ofödda och fosterdiagnostik. Riksdagen var enig om behovet av tilläggsdirektiv. Beslutet skulle ges regeringen till känna.

Jag är övertygad om att inte bara riksdagen utan också folk i allmänhet upplever det som djupt oetiskt att vi närmar oss den gräns där foster kan överleva vid sena aborter. Det finns också en berättigad oro över vad fosterdiagnostiken kan leda till. Inte bara handikappade utan också många andra känner stor oro inför hur synen på människovärdet kan förändras, om bara "felfria", kvalitetskontrollerade barn får rätt att födas.

I oktober 1987 behandlade utskottet frågan igen. Det kom fram att regeringen nonchalerat riksdagens beslut och inte utfärdat några tilläggsdirektiv, trots att det hade gått drygt ett år. En enig riksdag ställde sig bakom ett skarpt uttalande. Så här stod det bl. a. i betänkandet: "Utskottet har självklart utgått ifrån att regeringen skulle vidta de åtgärder riksdagen angivit." Det angavs att det i första hand är nödvändigt att få klarare regler när det rör mycket sena aborter. "Arbetet härmed bör inledas utan vidare dröjsmål", står det. Det betonades igen att frågor som berör abortlagen, måste belysas också med hänsyn till fosterdiagnostikens snabba utveckling.

Ytterligare några månader har gått. Fortfarande har inget hänt. Jag är benägen att instämma med ordföranden i utredningen om det ofödda barnet, Tor Sverne. Enligt DN den 5 februari anser han att senfärdigheten inte beror på byråkrati utan snarare på att regeringen inte vill ta upp abortlagen till prövning. Jag hoppas att det inte förhåller sig på det sättet.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på fråga 1987/88:334 om kustbevakningens organisation

Anf. 14 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag medger att Anna Wohlin-Andersson i Marianne Anderssons frånvaro får ta emot svaret.

Anf. 15 Försvarsminister ROINE CARLSSON:

Herr talman! Marianne Andersson har frågat mig om jag vid omorganisationen av kustbevakningen kommer att acceptera en utveckling som leder till att kustbevakningen blir alltmer militariserad och att sambandscentralen i Kungshamn kommer att tyna bort. Hon har vidare frågat om jag i så fall anser att utvecklingen är i linje med beslutet om kustbevakningens omorganisation

och med de decentraliseringstankar som regeringen vid upprepade tillfällen givit uttryck för.

Frågan är ställd mot bakgrund av att kustbevakningen skall brytas ut ur tullverket för att den 1 juli 1988 bli en myndighet inom försvarsdepartementets område.

Jag har svårt att förstå vad Marianne Andersson menar med uttrycket militarisering. Ett av syftena med omorganisationen av kustbevakningen var att en ökad samordning mellan marinen och kustbevakningen skulle leda till rationaliserings- och effektivitetsvinster. För att säkerställa att kustbevakningens civila status inte skulle ifrågasättas beslutades att myndigheten skall ha en självständig organisation utanför försvarsmakten och lyda direkt under regeringen.

För närvarande arbetar en organisationskommitté, kustbevakningskommittén, fram förslag till den nya myndighetens organisation, ledning, lokalisering och arbetsformer.

Kommittén avser att i dagarna lämna förslag till regeringen om organisation och lokalisering för kustbevakningens centrala och regionala ledning. Enligt vad jag erfarit avser kommittén att senare göra en översyn av sambandssystemen i kustbevakningen.

Jag kommer att ta ställning till kommittéförslagen i den takt som de kommer, bl. a. kommer regeringen att under våren lämna en proposition till riksdagen om lokaliseringsfrågorna.

Anf. 16 ANNA WOHLIN-ANDERSSON (c):

Herr talman! Jag ber att å Marianne Anderssons och mina egna vägnar få tacka försvarsministern för svaret.

När riksdagen fattade beslutet att lägga kustbevakningen under försvarsdepartementet underströks att kustbevakningen även i fortsättningen skulle vara en *civil* myndighet. Hur kan då kustbevakningskommittén föreslå att de regionala delarna av KBV skall samordnas med marinen? Enligt min mening strider ett sådant förslag direkt mot riksdagens beslut.

Riksdagsbeslutet att säkerställa KBV:s "civila status", säger försvarsministern också. Uttrycket "militarisering" faller sig naturligt, eftersom KBV-kommittén förordar just samlokalisering mellan militär- och kustbevakningsorganisationen på alla punkter i Sverige. Försvarsministern säger inte ett ord om de regionala aspekterna på kommitténs förslag.

I västra regionen har kommittén föreslagit en samlokalisering med marinkommandot på Käringberget i Göteborg. Detta är helgalet av flera skäl.

Kustbevakningen skall alltså vara en civil myndighet. Kustbevakningen skall vara kvar i Kungshamn. I årtal har politikerna från västkusten kämpat för det. Att flytta arbetstillfällena från Kungshamn till storstaden Göteborg går helt på tvärs inte bara mot centerns regionalpolitiska åsikter utan också mot regeringens på senare tid allt oftare uttalade vilja att hålla hela landet levande.

Det är ekonomiskt fel att bygga helt nya lokaler på dyr tomtmark i en växande storstad, när man kan modernisera eller eventuellt bygga ut redan befintliga lokaler i en liten ort.

Prot. 1987/88:67
11 februari 1988

Om narkotikaprov vid trafikolyckor

Det är verksamhetsmässigt fel att koncentrera posteringar vid våra kuster. Sverige har 270 mil kuster och behöver i stället sprida ut de posteringar vi anser oss ha råd med. Då får vi en bättre täckning när det gäller övervakningen.

Detta svar är försvarsministerns hälsning till kustbevakningspersonalen runt våra kuster i dag. Kommitténs förslag överensstämmer inte, som vi ser det, med riksdagens beslut. Jag vill nu säga om jag inte får någon replik från försvarsministern, att jag hoppas att regeringen noga följer intentionerna och orden i riksdagsbeslutet när det gäller att ta ställning till kommitténs förslag.

Anf. 17 Försvarsminister ROINE CARLSSON:

Herr talman! När Marianne Andersson i sin fråga talar om militarisering, uppfattar jag detta som en misstro mot personalen i kustbevakningen. Jag har för min del fullt förtroende för att de anställda i kustbevakningen skall kunna hävda sig mot militära myndigheter.

Då det gäller Kungshamn vill jag säga att kustbevakningskommittén, såvitt jag vet, inte lämnar något konkret förslag om enskilda sambandscentraler. Kommitténs förslag omfattar den centrala och regionala nivån. Eventuella förslag avseende den lokala nivån kommer att lämnas senare under våren.

Anf. 18 ANNA WOHLIN-ANDERSSON (c):

Herr talman! Kustbevakningen, säger försvarsministern, borde ha möjlighet att hålla på sin civila status även om den lokaliseras ihop med marinen i alla avscenden. Det är kustbevakningens egen uppfattning att den kan utföra det bästa arbetet om kustbevakningen får vara kvar på de platser där den nu verkar. Det är också dess egen uppfattning att om man skulle flytta den regionala centralen till Kungshamn i stället för att flytta alltihop till Kärringberget i Göteborg, så skulle man vinna både verksamhetsmässigt, ekonomiskt och personellt.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på fråga 1987/88:330 om narkotikaprov vid trafikolyckor

Anf. 19 Justitieminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Hugo Hegeland har frågat mig om jag är beredd att medverka till att det vid trafikolyckor tas narkotikaprov lika rutinmässigt som alkoholprov.

Den som under bilkörning varit så påverkad av narkotika att det kan antas att han inte har kunnat föra fordonet på ett betryggande sätt gör sig enligt trafikbrottslagen skyldig till rattfylleri. Bevisning om sådant s. k. drograttfylleri sker huvudsakligen på samma sätt som vid rattfylleri på grund av alkoholpåverkan, nämligen genom den misstänktes egna uppgifter, vittnesutsagor, klinisk läkarundersökning eller blod- och urinprovsanalyser. Möjligheterna enligt lag för polisen att ta blodprov på grund av misstanke om rattfylleri exempelvis vid en trafikolycka är i princip desamma vare sig misstanken avser narkotika- eller alkoholpåverkan. Men man kan alltså

dömas för drograttfylleri även om det inte har gjorts någon blodanalys, under förutsättning att det genom annan bevisning är utrett att man har varit så påverkad av t. ex. narkotika att man inte kunnat föra fordonet på ett betryggande sätt.

Kliniska läkarundersökningar förekom tidigare regelmässigt vid misstanke om trafiknykterhetsbrott. De görs numera i princip bara vid misstanke om drograttfylleri. Detta hänger samman med att möjligheterna att styrka rattfylleri skiljer sig åt vid alkoholpåverkan och vid påverkan av annat berusningsmedel, t. ex. narkotika. När det gäller alkohol är det som bekant möjligt att med stor exakthet mäta koncentrationen i kroppen, och vi har också goda kunskaper om hur alkoholförtäring påverkar körförmågan.

Tyvärr är situationen betydligt sämre när det gäller andra berusningsmedel än alkohol. Kunskaperna är ofullständiga när det gäller hur sådana ensamma eller i kombination – påverkar körförmågan. Detta gäller bl. a. läkemedel som ju i många fall är klassificerade som narkotika. Det finns inte heller tillräckligt utvecklade analysmetoder för att praktiskt kunna bestämma koncentrationen i kroppen av mer än ett fåtal ämnen. Det pågår dock forskning på det här området både i Sverige och utomlands.

Min förhoppning är att forskningen skall kunna leda till att vi beträffande påverkan av narkotika kan använda oss av ett test- och analysförfarande som är lika enkelt och säkert som vid alkoholpåverkan. Det är önskvärt att det blir möjligt att införa ett system med gränsvärden även för andra ämnen än alkohol som påverkar körförmågan negativt. Jag följer uppmärksam utvecklingen på det här området.

Anf. 20 HUGO HEGELAND (m):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för det mycket utförliga svaret, som i flera avseenden också är mycket tillfredsställande. Där är ändå ett par påpekanden och en fråga jag skulle vilja framställa i anslutning till detta.

Det sägs mycket riktigt att möjligheterna enligt lag för polisen att ta blodprov på grund av misstanke om rattfylleri exempelvis vid en trafikolycka är i princip desamma vare sig misstanken avser narkotika- eller alkoholpåverkan. Jag undrar: Finns det någon statistik, t. ex. när det är fråga om smitning, då man ju kan misstänka alkohol- eller drogpåverkan? Tas det då drogprov automatiskt, eller, som jag formulerade min ursprungliga fråga, lika rutinemässigt?

Nu finns det faktiskt ganska enkla metoder. Via urinprov kan man redan på två minuter få fram indikation på drogpåverkan. Det s. k. EMIT SingelTest gör det möjligt att konstatera om någon nyligen har använt en drog typ cannabis, opiater, amfetamin och ytterligare några. Det vore väl värdefullt att utnyttja detta, om det inte skulle komma fram genom annan bevisning att personen har varit drogpåverkad? Som det mycket riktigt påpekas i svaret är kunskaperna visserligen ofullständiga, men just under de senaste åren har man faktiskt kommit rätt långt fram. Man använder denna metod på kriminalvårdsanstalter, på mer än 20 behandlingshem för missbrukare och på många kommuners narkomanvårdsenheter, har jag fått uppgift om. Det är alltså ett väl beprövat test. De enda svårigheterna kan gälla just i hur stor utsträckning vederbörande är påverkad, men då finns det kanske vittnen att lita till.

Prot. 1987/88:67
11 februari 1988

*Om miljöproblemen
vid sophantering*

Anf. 21 Justitieminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Får jag kort säga att såvitt jag vet finns det ingen statistik om de frågor som Hugo Hegeland tar upp.

Anf. 22 HUGO HEGELAND (m):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för den upplysningen. Jag hoppas att man på justitiedepartementet sätter någon på att plocka fram denna statistik. Uppgifterna finns naturligtvis, och jag får väl skylla mig själv att jag inte ställde den frågan. Men man får ju bara ställa en fråga åt gången; sedan kan ett statsråd vara älskvärd nog att svara på en kompletterande fråga.

Till slut vill jag betona att det gläder mig att statsrådet säger att hon uppmärksammat följer utvecklingen på det här området. Det kan knappast leda till annat än att vi i fortsättningen kan räkna med att man i större utsträckning även i praktiken kommer att utnyttja drogtest i samband med trafikolyckor – framför allt vid smitning. I sådana fall är det ju rätt naturligt att ta både alkoholprov och drogprov.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på fråga 1987/88:338 om miljöproblemen vid sophantering

Anf. 23 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAILL:

Herr talman! Nils Berndtson har frågat mig vilka åtgärder regeringen är beredd att vidta för att komma till rätta med de allvarliga miljöproblemen vid sophantering.

Regeringen har redan i maj 1987 i en särskild skrivelse till riksdagen angivit de kraftigt skärpta miljökrav som måste ställas på begränsningar av utsläppen från sopförbränningsanläggningar av bl. a. dioxiner och kvicksilver. Kraven skall gälla från början för nya anläggningar. Befintliga anläggningar bör åtgärdas så att de uppfyller kraven senast före 1991 års utgång.

Nils Berndtson tar i sin fråga särskilt upp sopförbränningsanläggningen i Kisa. Utsläppsvillkoren för Kisa-anläggningen är för närvarande under prövning hos koncessionsnämnden för miljöskydd. Jag kan därför inte nu kommentera just denna anläggning och förhållandena där. Jag vill emellertid framhålla att de nya allmänna riktlinjer som redovisats i skrivelsen till riksdagen självfallet skall tillämpas i detta fall.

Naturvårdsverket utreder för närvarande på regeringens uppdrag vilka problem som finns inom avfalls- och återvinningsområdet. Utredningen skall redovisas före sommaren i år. Regeringen kommer efter denna redovisning att överväga vilka ytterligare åtgärder som behöver vidtas.

Anf. 24 NILS BERNDTSON (vpk):

Herr talman! Miljö- och hälsoriskerna vid sopförbränningsanläggningarna är ju inte av nytt datum. Ändå fortsätter dessa anläggningar att spy ut gifter. Nyligen uppmärksammades ett mycket stort dioxinutsläpp vid sopförbränningsstationen i Kisa. Jag har framställt min fråga utifrån det förhållandet. Men för den skull menar jag inte att miljö- och energiministern i detalj skall

kommentera situationen där, utan jag vill ha en mera allmän redovisning. Människorna blir naturligtvis oroliga över sådana här rapporter. De frågar med all rätt: Vad gör myndigheterna för att stoppa utsläppen?

Jag har vidarebefordrat både människornas oro och deras frågor till miljö- och energiminister Birgitta Dahl, som jag vill tacka för svaret. Men frågan är om det verkligen stillar den oro som finns. Jag tror nog att man vill veta vad som kommer att göras redan nu och att man alltså inte enbart frågar efter bestämmelserna på sikt.

Hur skulle det vara om några av de värsta giftspridningsanläggningarna stoppades för att markera viljan att komma till rätta med de problem som finns när det gäller de här utsläppen? Vilka omedelbara åtgärder är regeringen beredd att vidta, och hur ser regeringen på avfallshanteringen i ett längre perspektiv? Det vore intressant att få svar på de frågorna också.

Anf. 25 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Det är bra att Nils Berndtson ställde dessa kompletterande frågor, för det ger mig tillfälle att redovisa vad som redan gäller. Det är nämligen så, vilket riksdagsskrivelsen förra våren talade om, att de nya bestämmelserna redan gäller. Det innebär att inga nybyggda anläggningar slipper undan dessa och att samtliga befintliga anläggningar måste byggas om för att uppfylla de nya kraven senast i och med utgången av år 1991. Det är alltså vad som gäller. Vi lät det här införas med förtur utan att avvakta naturvårdsverkets mera omfattande utredning.

Vidare har vi i skrivelsen till riksdagen redovisat att man icke ensidigt bör satsa på förbränning när det gäller avfallshantering utan att man också bör satsa på andra alternativa metoder – t. ex. rötning och biogasutvinning. Dessutom måste man ställa betydligt högre krav också i ett annat avseende: Innan den här processen – vilket alternativ man nu än väljer – sätts i gång skall man ur soporna, ur avfallet, ta bort dels det som kan återvinnas, dels det som är särskilt miljöfarligt. Det är ju bl. a. därför som det nu pågår en batteriinsamling. Vi har också försöksverksamhet med alternativa metoder på ett par håll i Sverige, och vi för diskussioner med ett par större kommuner. Det som oroar mig är att kommuner på några håll i landet har gripits av handlingsflamning. Det verkar som om man går tillbaka till ett system med deponering. Jag vill klart säga att detta icke är acceptabelt. Vi ställer nu helt andra krav än tidigare på kommunernas avfallshantering.

Anf. 26 NILS BERNDTSON (vpk):

Herr talman! Jag tycker att det var bra med det här kompletterande svaret, därför att det understryker allvaret i frågan. Men det ger anledning till ett par följdfrågor: Hur efterlevs gällande bestämmelser ute i landet, och hur kontrolleras efterlevnaden? Och vilka åtgärder kan vidtas för att befintliga möjligheter tillvaratas för att stoppa de allra värsta utsläppen?

Anf. 27 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Det är helt enkelt så, att tillsynsmyndigheterna – dvs. länsstyrelsen och naturvårdsverket – har en skyldighet att se till att bestämmelserna efterlevs och att de omprövningar görs som måste göras med

anledning av de nya reglerna. Kommunerna, i det är fallet Kisa kommun, har dessutom själva ett ansvar både enligt miljöskyddslagen och enligt hälso- skyddslagen när det gäller att se till att den här frågan klaras ut på ett tillfredsställande sätt.

Anf. 28 NILS BERNDTSON (vpk):

Herr talman! Då är det min förhoppning att detta budskap går fram till alla som har ansvar för denna hantering. Den oro som de människor känner som bor runt dessa anläggningar måste tas på djupt allvar.

Anf. 29 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Jag delar Nils Berndtsons uppfattning. Jag tycker att den här frågan var bra, därför att den gav mig möjlighet att deklarerat detta. Som jag nyss sade är situationen inte bra på alla håll ute i landet.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på fråga 1987/88:340 om återvinningen av miljöfarliga batterier

Anf. 30 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Lars Ernestam har frågat mig vilka åtgärder regeringen kommer att vidta för att uppnå en tillfredsställande återvinning av miljöfarliga batterier.

I det åtgärdsprogram som antagits av riksdagen mot utsläpp i miljön av tungmetaller från batterier ingår bl. a. insamling och slutligt omhändertagande av miljöfarliga batterier. I regeringens uppdrag till naturvårdsverket att utreda frågor inom avfalls- och återvinningsområdet ingår att studera ett pantsystem för miljöfarliga batterier. Uppdraget skall redovisas senast den 1 juni 1988.

När det gäller det slutliga omhändertagandet av miljöfarliga batterier har SAKAB getts ett huvudansvar. Utgångspunkten för denna verksamhet bör vara att det kvicksilver eller kadmium som finns i batterierna återvinns.

På olika håll i världen pågår vissa projekt för att utveckla behandlingstoder för omhändertagande och återvinning. Enligt uppgift har det hittills inte utvecklats någon teknik som i full skala varit acceptabel från miljö- och arbetsmiljösynpunkt. SAKAB har inlett diskussioner med svensk industri om samarbete för att nå fram till konkreta lösningar på problemet.

I avvaktan på att behandlingstekniken utvecklas och återvinningsresurser byggs upp måste batterierna tills vidare lagras under från miljösynpunkt säkra former.

Jag ser det som ytterst angeläget att en teknik för slutligt omhändertagande av miljöfarliga batterier utvecklas. Jag kommer att noga följa de aktiviteter som nu pågår på detta område.

Anf. 31 LARS ERNESTAM (fp):

Herr talman! När jag tackar för svaret kan jag konstatera att min fråga har en viss anknytning till den fråga som nyss besvarades.

Frågan om de miljöfarliga batterierna har jag diskuterat flera gånger med de olika statsråd som de senaste åren har avlöst varandra när det gäller handläggningen av miljöfrågorna. Den frivilliga insamlingen av batterier pågår nu, med blandat resultat. Det kanske är för tidigt att göra en utvärdering, men riksdagen har begärt skärpta åtgärder och pant på batterier.

SAKAB i Närke har, enligt de uppgifter jag har fått, hittills tagit hand om 119 164 kg miljöfarliga batterier. Av den mängden har endast 10 % kunnat tas om hand för destruktion. Resten har fått lagras, eftersom den återvinningsteknik som finns är bristfällig. Det är bra att destruktionen avbryts, eftersom den innebär säkerhetsrisker för personal och yttre miljö. Men lagren fylls på i SAKAB, och kvicksilver läcker ur tunnorna, och det är inte bra.

Nu säger statsrådet att det inte finns någon teknik för återvinning, och det är inget bra svar. Detta förhållande gör att jag vill ställa ytterligare några frågor till statsrådet.

När kommer det att finnas en fungerande återvinningsteknik? Det är väl inte rimligt att batterierna skall lagras år efter år, så att det uppstår ett stort läckande batteribergr.

Batterierna är bara en del av det miljöfarliga avfall som lagras i SAKAB, och min följdfråga till statsrådet blir då: Är det rimligt att nästan allt miljöfarligt avfall i Sverige på grund av bristande återvinningsteknik skall lagras i en deponeringsanläggning på endast en plats i Sverige, nämligen SAKAB i Närke? Medför inte det säkerhetsrisker?

Anf. 32 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Jag tycker inte alls att den situation vi nu har är bra. Den är tvärtom mycket bekymmersam. När jag som nytillträdd miljö- och energiminister på våren för två år sedan forcerade fram ett insamlingssystem för batterierna, var jag medveten om att systemet inte fungerade bra. Trots det bestämde vi oss för att det var viktigt att komma i gång med själva insamlingen. Jag tror att Lars Ernestam och riksdagen i övrigt hade varit ännu mer kritiska om vi hade väntat med att komma i gång med insamlingen av batterierna som sådan.

Men vi har stora bekymmer på detta område. Även när man ser ut över världen finner man i dag ingen som har en bra teknik. Det är känt att det finns ett par fullskaleanläggningar: en i Japan och en i Spanien. Än så länge finns ingen dokumentation om hur dessa anläggningar fungerar. Men det har sagts att det skall komma en utvärdering i mars av anläggningen i Japan.

Vad vi kan göra i detta läge, vare sig det gäller batterier eller det större problemet som Lars Ernestam också tog upp, är att anstränga oss allt vad vi orkar för att klara den teknikutveckling som är nödvändig. Dessbättre pågår nu en viss utveckling, en rörelse framåt, när det gäller såväl SAKAB:s allmänna organisation som vissa tekniker. Det kan inte heller uteslutas att en lösning, i samarbete med industrin och några av våra myndigheter, i just batterifrågan kan vara på väg. Jag vill inte säga mer än så. Jag kan bara försäkra att vi tar detta problem på stort allvar och driver på utvecklingen allt vad vi kan.

Anf. 33 LARS ERNESTAM (fp):

Herr talman! Jag finner det tillfredsställande att statsrådet är bekymrad och tar dessa frågor på allvar. Men hade det inte varit rimligt att man parallellt med den mycket omfattande diskussion vi hade om batterierna och om hur insamlingen skulle gå till hade diskuterat hur vi skall få fram en fungerande teknik för att ta om hand batterierna? Nu kommer ju den frågan efteråt, när vi har löst – än så länge på ett bristfälligt sätt, enligt min mening – insamlingsproblemet. Det anslag som fanns hos naturvårdsverket för ny miljöteknik har statsrådet tagit bort.

Anf. 34 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Jag vill inte driva denna sak till sin spets och kritisera i onödan. Men det var inte jag och regeringen som underlät att bekymra sig i det stadiet för teknikfrågan. Då det var aktuellt hörde jag emellertid inte Lars Ernestam eller någon annan från riksdagen ta upp denna diskussion. Vi var djupt bekymrade och inbegripna i ett arbete kring dessa frågor. Vi fick då från företaget i och för sig mer optimistiska bedömningar än vi får i dag. Det förhållandet att den anläggning man då prövade sedan har måst stänga av arbetsmiljöskalet förstärker också fakta på detta område.

Det är inte pengar som har saknats i första hand. Man har faktiskt inte klarat av de tekniska uppgifterna på detta område. Jag kan försäkra att det bara är att med fålamod och envishet fortsätta arbetet. Det tänker vi göra.

Anf. 35 LARS ERNESTAM (fp):

Herr talman! Ibland får jag den uppfattningen – vilken möjligen är felaktig – att statsrådet anser att vi för ofta från riksdagen ger pekpinna och råd om hur miljöfrågorna skall hanteras. Men vi behöver väl inte göra det i varje detalj. Om vi nu inte har diskuterat just denna detalj, finns det väl i alla fall ett ansvar hos regeringen för hela området och det övergripande arbetet.

Jag vill på nytt ta upp anslaget för ny miljöteknik, som är mycket viktigt. Det anslaget togs bort. Jag uppfattade det som ett försök att öka ett otillräckligt anslag för naturvårdsändamål och inköp av marker som bör bevaras. Man sade då att miljötekniken får klaras inom STU:s ram. Nu vill naturvårdsverket ha tillbaka anslaget. Man säger där att det inte fungerar i nuläget. Har man inte förlorat mycket tid och många möjligheter att arbeta fram ny teknik på detta sätt, statsrådet?

Anf. 36 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Bara en sakupplysning: SAKAB har ansökt hos STU om medel för detta arbete. En tidigare ansökan har avslagits, därför att man vid naturvårdsverket var tveksam till tekniken. När nu SAKAB anser sig ha nya uppgifter att komma med kan det hända att naturvårdsverkets tveksamhet kan övervinnas och därigenom skälet till STU:s beslut om avslag.

Anf. 37 LARS ERNESTAM (fp):

Herr talman! Jag finner att statsrådet överlämnar ansvaret till naturvårdsverket för att SAKAB inte har kunnat få de anslag som har sökts. Det är viktigt att man får möjlighet att ta fram olika alternativa metoder. Om den

första metoden kanske inte är den bästa, måste vi ibland, då det gäller så här viktiga frågor, ha möjlighet att pröva olika tekniker. Därför är det viktigt att de utvecklingspengar som behövs för att klara återvinningen nu ställs till förfogande.

Jag vill sammanfatta diskussionen med statsrådet på följande sätt. Statsrådet säger att hon inte finner nuvarande ordning tillfredsställande. Det är ett bra svar. Statsrådet säger att vi får avvakta tills ny teknik kommer och att hon inte vet när den tekniken kan vara tillgänglig. Statsrådet säger att vi i avvaktan på detta får fortsätta deponeringen vid SAKAB i Närke, och hon säger också att hon finner att den deponeringen är tillfredsställande ur säkerhetssynpunkt.

Anf. 38 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Jag kan inte låta Lars Ernestams missvisande beskrivning av vad jag har sagt stå kvar opåtalad.

Vad jag har sagt är att situationen är otillfredsställande och att därför alla berörda arbetar mycket aktivt för att driva på utvecklingen och finna en lösning. I detta arbete deltar regeringskansliet aktivt. Men, Lars Ernestam, vi kör inte över naturvårdsverkets bedömning av vad som ur miljösynpunkt är riktigt, och jag undrar om inte Lars Ernestam vid närmare eftertanke finner att det är riktigt att jag inte utövar ministerstyre i den meningen. En helt annan sak är när ärenden kommer till regeringen för direkt prövning.

Anf. 39 LARS ERNESTAM (fp):

Herr talman! Det är väl riktigt och naturligt att naturvårdsverket skall ta del i detta, men det visar också, statsrådet Birgitta Dahl, hur angeläget det var att naturvårdsverket fick ha kvar anslaget för ny miljöteknik. Statsrådet har ju plockat bort det anslaget från naturvårdsverket och fört det till STU. Nu hoppas jag – och det borde jag kunna få som ett positivt svar – att statsrådet kommer att ställa de resurser som behövs till förfogande för att vi skall få en fungerande återvinningsteknik.

Anf. 40 Miljö- och energiminister BIRGITTA DAHL:

Herr talman! Hade anslaget legat hos naturvårdsverket hade svaret blivit ett direkt nej enligt naturvårdsverkets hittillsvarande bedömning.

Anf. 41 LARS ERNESTAM (fp):

Herr talman! Då ställer jag min fråga en gång till: Kommer statsrådet att ställa de anslag som erfordras till förfogande för att vi skall få en fungerande återvinningsteknik?

Överläggningen var härmed avslutad.

*Om behandlingen av
asylsökande från Chile*

Anf. 42 Statsrådet GEORG ANDERSSON:

Herr talman! Oswald Söderqvist har i en fråga till mig anfört att förtrycket i Chile enligt många bedömare ökar samtidigt som avvísningar och utvisningar av chilensare från Sverige ökar. Han har frågat mig om jag kommer att vidta några åtgärder med anledning av dessa uppgifter.

Jag vill först försäkra att såväl statens invandrarverk som vi i regeringskansliet noga följer utvecklingen i Chile för att kunna göra en rättvis och riktig bedömning av asylärendena. Varje utlänningsärende bedöms dock individuellt. Frågan om en person kan få stanna i Sverige med stöd av utlänningslagen (1980:376) måste besvaras med utgångspunkt i vad som är känt om hans eller hennes förhållanden i hemlandet. Det avgörande vid denna individuella prövning är om risk för förföljelse kan antas föreligga i det enskilda fallet. Enbart det förhållandet att utlänningen kommer från ett visst land innebär inte att han eller hon automatiskt får stanna i Sverige.

Någon skärpning av praxis har inte ägt rum vad gäller den svenska regeringens bedömning av asylansökningar från chilenska medborgare. I åtskilliga fall har det dock på senare tid visat sig att deras uppgifter inte är trovärdiga eller att de åberopade skälen inte är tillräckliga. Tillämpningen av vår flyktingpolitik medger inte en invandring som grundar sig på i huvudsak sociala och ekonomiska skäl.

Det är därför angeläget att i Chile sprida information om vad som gäller i fråga om möjligheter till uppehållstillstånd i Sverige. Sådana insatser har gjorts. Jag är beredd att medverka till att ytterligare information om detta ges.

Anf. 43 OSWALD SÖDERQVIST (vpk):

Herr talman! Jag tackar invandrarministern för svaret på min fråga. Det ger anledning till några följdfrågor.

Först vill jag säga att vi naturligtvis tycker att det är bra att regeringskansliet noga följer utvecklingen i Chile – det är nästan självklart – för att kunna göra en rättvis och riktig bedömning. Det naturliga frågan är då: Hur bedömer ni situationen i dagsläget i Chile beträffande mänskliga fri- och rättigheter? Hur bedömer ni ställningen för dem som är i opposition eller som på annat sätt protesterar mot den sittande militärregimens utövande av sin makt? Vad har ni dragit för slutsatser av er noggranna uppföljning? Det vore mycket intressant att få höra.

Jag ser en motsägelse i den sista delen av frågesvaret. Invandrarministern säger där: "Någon skärpning av praxis har inte ägt rum – – –." Men i nästa mening säger invandrarministern att man har avvisat fler chilensare – det kan man läsa mellan raderna – därför att deras uppgifter inte är trovärdiga eller därför att deras skäl inte är tillräckliga. Det är alltså en skärpning av praxis! Eller hur?

Det är klart – det håller jag också med om – att det inte är vilket land man kommer ifrån som är det avgörande. Men det är ju inte ointressant. De flesta länder i Latinamerika har, som vi alla väl känner till, då och då under de

senaste decennierna givit upphov till flyktingströmmar. Vi har, som invandrarministern väl känner till, haft många sådana. Flyktingströmmarna från t. ex. Brasilien har nu avtagit på grund av att det har blivit något bättre förhållanden där. Vi får nu nästan inga flyktingar från Uruguay, medan vi hade hundratals för fem sex år sedan, så visst är det väl av intresse hur landet är och inte bara hur det förhåller sig i de individuella fallen.

Jag är tacksam om jag kan få svar på mina följdfrågor.

Anf. 44 Statsrådet GEORG ANDERSSON:

Herr talman! Oswald Söderqvist frågade hur regeringen bedömer förtrycket i Chile. Vi är väl medvetna om att det förekommer ett förtryck, och vi är djupt bekymrade över det. Det är ju också av den anledningen som många asylsökande från Chile får uppehållstillstånd i Sverige. Jag vill bara kort redovisa en sifferserie som belyser detta. Den gäller antalet beviljade uppehållstillstånd under de senaste fyra åren.

1984 var det 370 personer som fick uppehållstillstånd, 1985 var det 503 personer, 1986 var det 1 205 personer och 1987 var det 1 619 personer. Det visar att vi ger många medborgare från Chile skydd undan det förtryck och den förföljelse de är utsatta för.

Sedan gjorde Oswald Söderqvist en allvarlig logisk kullerbytta när han menade att det faktum att vi avvisar fler än tidigare – antalet asylsökande har ju stigit kraftigt – skulle innebära en skärpning av praxis. Det finns inget sådant samband. Varje ärende avgörs individuellt, som jag sade i mitt svar, och de som har skäl får stanna. Om det kommer många människor som saknar skäl, blir det många som avvisas med tillämpning av gällande praxis, och praxis har inte förändrats.

Anf. 45 OSWALD SÖDERQVIST (vpk):

Herr talman! Det kunde ha varit intressant att få del även av den andra sifferserien. Om man nu redovisar hur många man har låtit stanna, så hade det ur saklig synpunkt varit mycket upplysningsvärt om vi fått veta också hur många som har avvisats. Men dessa siffror kanske inte invandrarministern har tillgång till här – annars vore det bra om vi kunde få en redovisning.

Men det är ju så – och jag tror att det finns rätt många rapporter – att man här skärpt kraven när det gäller just de chilenska flyktingarna. Jag säger inte att människor skall få stanna av ekonomiska skäl, eller att man kan diskutera den bedömningen. Men det har t. ex. fällt yttranden om att risk för tortyr i och för sig inte är ett skäl för beviljande av asyl. Anser också invandrarministern detta? Åsikten har framförts av de handläggande myndigheterna.

Anf. 46 Statsrådet GEORG ANDERSSON:

Herr talman! Den som riskerar tortyr i hemlandet får uppehållstillstånd i Sverige.

Låt mig tillägga, när det gäller bedömningen av chilenska ärenden, att det under de senaste två åren är väsentligt fler chilensare som fått stanna såsom flyktingar än vad fallet var närmast efter kuppen. Även detta kan vara en intressant upplysning i sammanhanget.

Men vi har uppgifter om att vissa resebyråer i Chile ställer i utsikt att

arbetslösa chilencare kan få arbete och bostad i Sverige. Det är naturligtvis inte rimligt att på sådana grunder ge uppehållstillstånd. Jag inser givetvis att det kan kännas svårt för dem som måste återvända hem, även om vederbörande inte riskerar förföljelse. I många fall har man sålt sina ägodelar och skuldsatt sig för att bekosta resan till Sverige. Självfallet upplevs det då som tragiskt att behöva återvända hem. Men vi måste ju pröva ärendena utifrån sakliga utgångspunkter – detta är nödvändigt för att upprätthålla en konsekvent praxis vid tillämpning av utlänningslagen.

Anf. 47 OSWALD SÖDERQVIST (vpk):

Herr talman! Argumenten att människor söker sig till Sverige för att få jobb och för att få det bättre över huvud taget har vi hört många gånger. Det finns säkert sådana som försöker sig på detta. Men jag tror inte att dylika förhållanden i och för sig ger upphov till några stora flyktingströmmar. Det var därför jag i mitt första anförande förde fram exemplet med andra latinamerikanska länder än Chile, där vi har haft hårda förpliktelser. Uruguay är ett av de allra bästa exemplen, och om man så vill kan man nämna även Bolivia. Det är inte mindre fattigt i Uruguay eller i Bolivia nu än vad det var på 70-talet. Ändå kommer det nästan inga flyktingar alls därifrån. Många av flyktingarna från dessa länder har återvänt. Detta visar, tycker jag, att det inte är arbetslösheten i sig, fattigdomen i sig, som ger upphov till flyktingströmmar, utan det är förtrycket.

Mot denna bakgrund blir man litet orolig, när man vet att chilencare slängs ut på ett mycket mera hårdhänt sätt än tidigare och mycket oftare. Detta gör mig som sagt orolig, och jag har inte blivit lugnare genom invandrarministerens svar här.

Anf. 48 Statsrådet GEORG ANDERSSON:

Herr talman! Chilencare slängs inte ut på ett hårdare sätt nu än tidigare. Jag försäkrar detta, och jag vill bedyra att vi har goda informationer om förhållandena i Chile. Det är inte bara genom den svenska ambassaden och dess personal som vi får dessa informationer, utan vi får dem även genom organisationer som arbetar för de mänskliga rättigheterna i Chile. Det är UNHCR, det är de kyrkliga organisationerna Vicarian och Fasic.

Vi har också goda kontakter med företrädare för oppositionspartier i Chile och deras representanter i Sverige. Genom personliga besök i landet har vi vidare skaffat oss aktuell kunskap om förhållandena. Alla dessa informationer ger entydigt vid handen att nuvarande tillämpning av utlänningslagen gentemot asylsökande från Chile är så långt möjligt korrekt.

Anf. 49 OSWALD SÖDERQVIST (vpk):

Herr talman! Det där låter väldigt optimistiskt och bra, och jag hoppas att invandrarministern själv tror på det samt att ni verkligen har dessa kontakter.

Men det finns ju också andra uppgifter från oppositionsgrupper i Chile, från partier i Chile och även från de grupper som invandrarministern självt har räknat upp här. Det är fråga om kristna grupper, kyrkor osv., som har lämnat motsatta uppgifter i enskilda fall och i allmänhet. Bilden är inte så entydig, tror jag, som framgick av invandrarministerens senaste svar. Så jag hoppas

som sagt att asylansökningarna i fortsättningen verkligen prövas ordentligt, att vi inte gör några fel, att vi inte skickar ut folk som vi egentligen skulle låta stanna här.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på fråga 1987/88:333 om persontransporterna på järnvägslinjen Storuman–Hällnäs–Vännäs

Anf. 50 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Herr talman! Karin Israelsson har med hänvisning till vad som anförs i den trafikpolitiska propositionen om länsjärnvägarna frågat mig om det kommer att vidtas några förändringar i det bidrag som skall utgå, så att persontransporter skall kunna ske via järnvägslinjen Storuman–Hällnäs–Vännäs med anknytning till stambanenätet.

Jag tycker det är viktigt att den trafikpolitiska diskussionen förs på en saklig nivå där bedömningar grundas på fakta. Jag välkomnar därför Karin Israelssons fråga eftersom den ger mig tillfälle att här i kammaren reda ut det missförstånd som uppenbarligen tycks råda.

I den trafikpolitiska propositionen anges, att om en trafikhuvudman tar på sig ansvaret för persontrafikförsörjningen på en länsjärnväg, skall den få en ersättning som motsvarar vad det kostar att köra tågtrafiken vid övertagandetillfället. Dessa villkor preciseras också i den principöverenskommelse som staten – under förutsättning av riksdagens godkännande – träffat med Landstingsförbundet, Svenska kommunförbundet och Svenska Lokaltrafikföreningen.

Detta betyder i Karin Israelssons fall att den avtalade ersättningen ger förutsättningar för att trafikhuvudmannen i Västerbottens län inte skall drabbas av några merkostnader bara för att tågtrafiken på tvärbanan Storuman–Hällnäs utgår från Vännäs.

Vid den närmare beräkningen av ersättningen för länsjärnvägarna kan alltså hänsyn tas till olika faktorer som påverkar den faktiska kostnadsbilden. På så sätt kan man trygga förnuftiga trafiklösningar. Med den träffade principöverenskommelsen med de ansvariga trafikhuvudmännen kan vi få en utveckling mot en mer samhällsekonomisk trafikförsörjning, där lokala och regionala trafikbeslut fattas på länsplanet.

Anf. 51 KARIN ISRAELSSON (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka kommunikationsministern för svaret på min fråga. Frågan var föranledd av det rykte som gick i Västerbotten, att trafikeringen av sträckan mellan Hällnäs och Vännäs inte skulle ge underlag för någon ersättning när man diskuterade byte av huvudman för den bandelen.

Det är lugnande att höra att det skall finnas möjligheter att ersätta även den persontransport som måste gå fram till Vännäs, men jag är litet orolig när jag läser svaret från kommunikationsministern. Där står det nämligen att den avtalade ersättningen "ger förutsättningar för" – det står inte att den

Prot. 1987/88:67
11 februari 1988

*Om persontransporter-
na på järnvägslinjen
Storuman–Häll-
näs–Vännäs*

garanterar. Det finns alltså ett förhandlingsutrymme här som gör det hela något mera osäkert.

Längre fram i texten står det att vid den närmare beräkningen av ersättningen för länsjärnvägarna *kan* hänsyn tas till olika faktorer som påverkar kostnadsbildningen. Det står inte att man *skall* ta den hänsynen. Jag hade varit betydligt lugnare, om det hade stått "garantier" och att man "skall" ta hänsyn.

Det återstår att se vad den praktiska verkligheten blir när avtalet så småningom kommer att slutas, och jag kommer med stort intresse att följa det. Vi inlandsbor är av hävd – och med rätt, vill jag anse – något misstänksamma. Vi tror att det lurar faror även i formuleringar. Att det kan göra det har vi lärt oss under årens lopp. Därför kommer vi att mycket noga bevaka vad som sker.

Vi har en känsla av att man gärna ser att järnvägstrafiken på den här bandelen läggs ner. Den tendensen har ju rätt under senare år. Vi får hoppas att det ges nya förutsättningar med en ny huvudman. Men då måste det också finnas ekonomiska förutsättningar för den nya huvudmannen att klara av det åtagande som det innebär att sköta persontransporterna.

Kanske genomförs mot min vilja en höjning av bensin- och kilometerskatterna. Protesterna kommer att bli oerhört stora från den här länsdelen, om också järnvägen dras in.

Anf. 52 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Herr talman! Den trafikpolitiska propositionen är omfattande. Den tar upp varenda detalj, som sedan kan bli föremål för diskussioner i olika delar av landet. I själva förslaget inriktning ligger att man på regional nivå skall ta ansvar för trafikens uppläggning, och man skall få gynnsamma ekonomiska förutsättningar för detta.

Därför tror jag att den oro som Karin Israelsson ger uttryck för på denna punkt är oberättigad. Jag förutsätter att trafikhuvudmännen försöker hitta bästa möjliga trafiklösningar.

Sedan vill jag gärna säga att det skulle vara en större anledning till oro för trafikhuvudmännen i Västerbotten och andra platser, om centerns förslag i anledning av trafikpolitiska propositionen skulle gå igenom. Centerpartiet talar mycket om decentralisering, men här går man emot ett decentraliseringsförslag och menar att riksdagen skall bestämma att huvudmännen inte får välja de trafiklösningar som är de bästa i varje region. Det går ut på att om man inte väljer tåg får man ingen ersättning alls. Oron borde vara betydligt större för centerförslaget än för den skrivning som finns i propositionen.

Anf. 53 KARIN ISRAELSSON (c):

Herr talman! Jag får tacka för förtydligandet som kommunikationsministern här ger.

Jag förstår att det är svårt att detaljskriva i en så stor proposition. Det är också svårt för oppositionen att under allmänna motionstiden sätta sig in i en så stor och viktig proposition. Vi kan ha förbisett detaljer och inte uppmärksammat dem i motionsförslagen.

Jag tror att centerpartiets syn på länshuvudmännen borgar för att vi kommer att få en bra trafiklösning.

Vi anser det viktigt att avlasta vägnätet även i dessa delar av landet. Det är tungt belastat i dag. Vi tror på järnvägstransporterna och anser att järnvägen har en framtid när det gäller kommunikationerna.

Vi tror också att man på regional nivå på ett bättre sätt kan sköta denna organisation. Vi säger ja till att länshuvudmännen ställer upp på detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på fråga 1987/88:335 om uppkörningen för körkort

Anf. 54 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Herr talman! Per-Ola Eriksson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förhindra en centralisering av uppkörningsverksamheten för körkort.

Per-Ola Erikssons fråga är föranledd av att han fått uppgifter om att trafiksäkerhetsverket överväger att dra in ett antal mottagningsorter för förarprov i Västerbottens och Norrbottens län.

Jag har från trafiksäkerhetsverket fått information om att verket inlett en översyn av samtliga mottagningsorter i riket för att klarlägga deras lämplighet som provorter. Lämpligheten skall därvid bedömas utifrån två faktorer nämligen, dels om man på provorten har möjlighet att pröva körkortsaspiranten i de mest olycksfrekventa trafiksituationerna, något som är viktigt från trafiksäkerhetssynpunkt, dels orternas geografiska läge sett från kostnads- och servicesynpunkt. Vid mottagningsorterna har trafiksäkerhetsverket ingen fast stationerad personal. Till dessa orter kommer verkets personal endast för att förrätta förarprov.

Trafiksäkerhetsverket har enligt sin instruktion befogenhet att fastställa stations- och mottagningsorter inom distriktet. Här ligger att verket skall göra en avvägning mellan trafiksäkerhetskraven, service åt medborgarna samt kostnaderna härför.

Anf. 55 PER-OLA ERIKSSON (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka kommunikationsministern för svaret.

Jag har tagit upp denna fråga med anledning av den oro som trafiksäkerhetsverkets förslag skapat i glesbygdsområden med långa avstånd. Jag har också noterat att Karin Israelsson har tagit upp samma ämne i en motion, som senare kommer att behandlas här i riksdagen.

Kommunikationsministerns svar lugnar inte min oro och lugnar säkert inte heller de människor som hört av sig. Jag tolkar det så att trafiksäkerhetsverket kommer att kunna genomföra denna decentralisering med kommunikationsministerns goda minne. Jag tycker inte att det är bra att kommunikationsministern sitter med armarna i kors och åser den här serviceförsämringen.

Det får inte vara så att man vidtar denna besparingsåtgärd under täckmanteln att man vill förbättra standarden på körkortsproven. Om dessa

Prot. 1987/88:67
11 februari 1988

*Om tågförbindelserna
mellan Stockholm och
Lycksele*

indragningar genomförs, tvingas många trafikskolor till dubbeletablering på de större tätorterna. Det medför ökade kostnader, inte minst för dem som skall genomgå förarutbildning och körkortsprov. Det skulle också medföra en drastisk serviceförsämring i områden med stora avstånd.

Dessutom är jag övertygad om att de sysselsättningstillfällen som förarskolorna ger behövs på dessa aktuella småorter.

Service i glesbygden och på de mindre orterna är redan i dag bristfällig. Varje åtgärd som leder till en serviceförsämring måste tillbakavisas.

De krav som trafiksäkerhetsverket ställt på förarproven överensstämmer inte med olycksstatistiken. Det är ju inte i tätortsområdena som de mest allvarliga olyckorna inträffar, utan de sker på landsvägarna och förorsakas många gånger av för hög fart, dåliga däck och förarnas ovana att köra på grusvägar.

Jag anser alltså att det måste vidtas åtgärder för att förhindra trafiksäkerhetsverkets planerade besparingsåtgärder och decentralisering.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på fråga 1987/88:337 om tågförbindelserna mellan Stockholm och Lycksele

Anf. 56 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Herr talman! Rune Ångström har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder med anledning av SJ:s temporära indragning av en tågförbindelse mellan Stockholm och Lycksele.

Föregående vinter drabbades tågtrafiken av betydande störningar till följd av de svåra väderleksförhållandena. SJ genomför därför denna vinter ett projekt i syfte att förbättra sin beredskap. Detta har bl. a. medfört vissa reduceringar av tågtrafiken under en månads tid. Även om SJ strävat efter att resenärerna skulle drabbas så litet som möjligt, har en del olägenheter inte kunnat undvikas. Information om de planerade indragningarna har lämnats i dagspressen.

Med den rollfördelning som har beslutats av riksdagen är det inte regeringens uppgift att besluta i frågor om tillfälliga förändringar i trafiken. Det ankommer alltså på SJ och inte på regeringen att bedöma vilka åtgärder som bör vidtas.

Anf. 57 RUNE ÅNGSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag tycker inte att jag av kommunikationsministern fick något svar på min fråga. Jag har frågat om denna tågindragning rimmar med regeringens syn på trafikförsörjningen i Norrland. Det gällde alltså inte frågan om beslutsåtgärder.

Jag vill också protestera mot den rubrik som satts på min fråga. Frågan gäller inte bara Lycksele. Denna indragning drabbar även Örnsköldsvik och Västerbottens mest vitala turistområde, Tärnafjällen. Anläggningarna där har sålt resor men fått avbokningar på grund av att denna förbindelse har inställts. Detta är den enda direktförbindelsen till denna del av Norrland.

Denna tåglägenhet har funnits ända sedan järnvägen kom till Lycksele år 1923. Den här förbindelsen har aldrig tidigare behövt ställas in på grund av att det har varit vinter. Vi har som bekant haft åtskilliga hårda vintrar sedan dess. Nu har vi en av de mildaste vintrar vi haft på lång tid, och då ställer man in denna förbindelse.

Jag tycker att man här kan använda det gamla SJ-begreppet "död mans grepp", men inte i den meningen att det medför säkerhet, utan osäkerhet.

Det har inte lämnats någon information till näringslivet eller skett något samråd – jag tänker då återigen på turistnäringen – innan man gjorde denna indragning.

När jag frågade marknadsavdelningen på SJ varför informationen varit så knapphändig, fick jag det belysande svaret: "Det här är ingenting att slå på trumman för." Det hade reklamavdelningen på SJ sagt. Det svaret är belysande för serviceandan.

Anf. 58 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Herr talman! När det gäller rollfördelningen vill jag säga att det är helt klart att det, när det är fråga om tillfälliga åtgärder, är SJ som på eget ansvar beslutar om dem. Sedan kan man naturligtvis diskutera om åtgärderna är bra eller ej. De här åtgärderna har ju utsatts för en del kritik, och jag förutsätter att SJ tar till sig den kritik som man har fått och försöker att till en kommande vinter på annat sätt lösa problemen med att hålla en beredskap än man gjort under detta försök. Det bör alltså betonas att det är ett försök som man har gjort för att komma till rätta med vissa problem. Det är inte avsett att detta skall vara någon bestående ordning.

Rune Ångström frågar hur detta stämmer med synen på Norrlandstrafiken. Detta är ju klarlagt i regeringens trafikpolitiska proposition, där vi menar att staten måste ha ett ansvar för att upprätthålla trafiken. Den här frågan skall inte kopplas till det som gäller mera generellt om Norrlandstrafiken. Det här är som sagt en åtgärd som har gällt under en månad och som har sin alldeles speciella bakgrund. Jag vill återigen säga att jag förutsätter att SJ tar till sig den kritik som man har fått på den här punkten.

Anf. 59 RUNE ÅNGSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag har faktiskt anledning att ytterligare skvallra om mitt samtal med marknadsavdelningen. Jag frågade varför just vi längst uppe i norr skulle drabbas av den här indragningen. Drar man ett ifrån ett så blir det ju noll kvar. Jag fick då upplysningen att samma indragning också hade drabbat Malmö. En förbindelse till Malmö hade dragits in för att man skulle öka beredskapen inför vintern. Men drar man ett ifrån femton så får man fjorton kvar, och det är en väsentlig skillnad mellan åtgärdernas verkan i de olika områdena.

Jag måste än en gång slå fast att vi har vinter varje år i Norrland; det är något som vi kan lita på. Jag måste också fastslå att det inte går att lita på att SJ kör sina tåg under vintertid. Jag tycker att detta är mycket allvarligt. Tilliten till SJ har fått sig ännu en törn. Jag tycker att kommunikationsministern borde delta i den här upplysningsverksamheten genom att tala om det här exemplet för SJ. Jag har gjort det och jag kommer att göra det ännu fler gånger.

Prot. 1987/88:67
11 februari 1988

Meddelande om interpellationer

Anf. 60 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:
Herr talman! Hela SJ:s organisation är föremål för stora förändringar. Jag tycker därför att det inte är så viktigt att diskutera hur det har varit, utan det är faktiskt viktigare att vi diskuterar hur det skall bli framöver.

Anf. 61 RUNE ÅNGSTRÖM (fp):
Herr talman! Det här är ingenting som har varit. Det här är en indragning som fortfarande gäller. Den upphör först vid nästa veckoskifte.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Anmäldes och bordlades
Proposition
1987/88:83 om nordiska boskillnadsmål

15 § Meddelande om interpellationer

Meddelades att följande interpellationer framställdes

den 10 februari

1987/88:182 av *Hadar Cars* (fp) till statsrådet Anita Gradin om importen av kläder från Turkiet:

Enligt uppgifter som nått mig skulle den svenska regeringen hos den turkiska regeringen ha begärt förhandlingar om begränsningsavtal för tekoprodukter. Syftet med avtalet skulle vara att förmå Turkiet att begränsa sin export av kläder till Sverige.

Regeringen har, bl. a. i budgetpropositionen, uttalat att den är inställd på en avveckling av de svenska handelshindren mot tekoprodukter.

Riksdagen har också av regeringen informerats om att Sverige i de pågående GATT-förhandlingarna ställt sig bakom och gentemot andra länder drivit kravet att inget land skall införa nya handelshinder under den tid förhandlingarna pågår.

Anser statsrådet, mot denna bakgrund, att införandet av ännu ett handelshinder – denna gång avseende begränsningar i importen av kläder från Turkiet – är ett rimligt och lovvärt mål för svensk handelspolitik?

den 11 februari

1987/88:183 av *Karin Israelsson* (c) till statsrådet Bengt K Å Johansson om utformningen av Vin- & Spritcentralens personalannonser:

Annonser och annan reklam som avser alkoholdrycker och som vänder sig till konsumenter regleras sedan den 1 juli 1979 genom lagen (1978:763) om vissa bestämmelser om marknadsföring av alkoholdrycker.

Reklamåtgärder och andra marknadsföringsåtgärder får inte vara påträngande eller uppsökande och får inte uppmana till bruk av varorna. Dessa krav motiveras med hänvisning till de hälsorisker som är förbundna med bruk av alkohol.

Dessa regler borde alla, som har med hanteringen av dessa produkter att göra, väl känna till. Tyvärr verkar det som om Vin- & Spritcentralen medvetet gjort ett grovt övertramp i sin platsannonsering i slutet av januari detta år.

Skall annonsen tas på allvar är den så utfomod, att den personal som söks jämförs med innehållet i de etiketter som annonserna utformats med. När det gäller att söka en importchef finns den tjänsten inramad i en etikett med rubriken

★ Imported ★

En ny

IMPORTCHEF

avec

Etiketten innehåller sedan en beskrivning av tjänsteinnehålllet och avrundas med Vin- & Spritcentralens logotype. Åtta etiketter dominerar annonsen och ingen kan undgå att se att det är förtäckt reklam för olika alkoholdrycker.

Detta är en smaklös och föga trovärdig annonsering av ett företag som borde lägga stor vikt vid att följa de lagar som styr marknadsföring av de produkter man importerar och försäljer.

Jag vill med anledning av detta fråga om statsrådet anser det vara i överensstämmelse med gällande lagar att utforma sina personalannonser på det sätt som Vin- & Spritcentralen gjort.

1987/88:184 av *Berit Oscarsson* (s) till industriministern om regionalpolitiska insatser i Skinnskatteberg:

I proposition 1987/88:64, särskilda regionalpolitiska insatser i delar av Bergslagen och norra Sveriges inland, anför statsrådet bl. a.:

”Det pågående Bergslagsprogrammet innehåller främst långsiktiga åtgärder som syftar till att på olika sätt stärka regionens attraktionskraft för att därigenom ge förutsättningar för utveckling av befintliga företag och för nyetableringar. Flertalet av åtgärderna är således inte främst avsedda att omedelbart skapa nya arbetstillfällen. Detta sker däremot i det löpande regionala utvecklingsarbetet där insatserna koncentreras på att initiera, bereda och ta ställning till olika företagsutvecklingsprojekt, t. ex. inom ramen för det regionalpolitiska stödet och utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet.”

Efter det att propositionen lades fram har krishotet blivit akut i Skinnskatteberg. Nyligen har lämnats besked om att boardfabriken skall läggas ned till sommaren och att 275 anställda därmed ställs utan arbete.

ASSI:s försäljning av fabriken till Swanboard Masonite och den senare koncernbildningen med Swedspan har inte lett till den utveckling som ställdes i utsikt.

Prot. 1987/88:67
11 februari 1988

Meddelande om fråga

Nu har ägarna till boardfabriken i Skinnskatteberg, Swanboard Masonite AB med familjen Wettergren i spetsen, ett stort ansvar för att skaffa ersättningsindustrier i Skinnskatteberg.

Alla goda krafter behövs för att snabbt få till stånd nya företags-etableringar i Skinnskatteberg och därmed nya arbetstillfällen.

Jag vill fråga industriministern:

1. Hur bedömer industriministern den aktuella situationen i Skinnskatteberg?
2. Hur avser industriministern medverka till att ägarna till nedlagd verksamhet tar sitt ansvar för att ersättningsindustrier etableras i Skinnskatteberg?
3. Vad avser industriministern i övrigt vidta för åtgärder för att omedelbart skapa nya arbetstillfällen och därmed stärka ortens attraktionskraft?

16 § Meddelande om fråga

Meddelades att följande fråga framställdes

den 11 februari

1987/88:345 av Börje Hörnlund (c) till industriministern om anslag till Nationella folkrörelsekommittén:

Nationella folkrörelsekommittén, som samlat hela 98 riksorganisationer i en kampanj för en levande landsbygd, befinner sig i en akut ekonomisk kris. Glesbygdsdelegationen ser allvarligt på det uppkomna läget. Erhåller inte Nationella folkrörelsekommittén inom kort ett positivt besked från industriministern måste de varsla sina anställda om avsked – anställda som nu samlat på sig kunskande för landsbygdsutveckling.

Kampanjen "Hela Sverige skall leva" har sitt ursprung från Europarådet, som önskar få i gång landsutveckling i alla medlemsländer. Industriministern är ordförande för landsbygdskampanjen.

Jag vill därför fråga industriministern:

Är industriministern beredd att omedelbart tillskjuta erforderliga medel så att Nationella folkrörelsekommittén kan fortsätta sitt arbete för att "Hela Sverige skall leva"?

17 § Kammaren åtskildes kl. 15.54.

In fidem

OLOF MARCUSSON